

Міжрегіональний тематичний форум «Про закони народовладдя»

14 березня 2025 року
Одеська область

Новели законодавства у сфері місцевої демократії та забезпечення прозорості місцевого самоврядування

Сергій Шаршов

**Заступник Виконавчого директора ВАОМС
«Асоціація ОТГ»**

У 2024 році ВРУ прийняті закони України:

- «Про внесення змін до деяких законів України щодо народовладдя на рівні місцевого самоврядування» № 3703-IX;
- «Про публічні консультації» № 3841-IX (Закон набирає чинності через 12 місяців з дня припинення або скасування воєнного стану в Україні);
- «Про внесення змін до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» щодо забезпечення прозорості місцевого самоврядування» № 3590-IX

Положення законодавчих ініціатив спрямовані на залучення жителів територіальних громад у вирішення питань місцевого значення, безпосередню участь жителів у місцевому самоврядуванні, підвищення підзвітності та прозорості діяльності органів та посадових осіб місцевого самоврядування.

Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо народовладдя на рівні місцевого самоврядування» № 3703-IX спрямовано на:

Розвиток демократичних процедур та інструментів громадської участі

Розвиток участі організацій громадянського суспільства та громадських активістів в процесах вироблення управлінських рішень на місцевому рівні та вирішенні проблем в громаді

Інтеграцію внутрішньо переміщених осіб в життя громад, в яких вони проживають

Покращення процедур звітування голів громад та депутатів місцевих рад

Закон України спрямований на приведення норм ЗУ «Про місцеве самоврядування в Україні» у відповідність з уже наявною прогресивною практикою громадської участі в життєдіяльності громад.

Основні новели Закону щодо народовладдя на рівні місцевого самоврядування

Обов'язковість затвердження статутів ТГГ (з 1 січня 2027 року)

Деталізується порядок проведення загальних зборів, громадських слухань, громадського оцінювання, внесення місцевої ініціативи

Надається визначення терміну «житель ТГГ»

Визначається порядок участі жителів у публічних консультаціях, консультативно-дорадчих органах при ОМС

Залучення молоді до вирішення питань місцевого значення

Планування та розподіл коштів за участі жителів ТГГ

Інтеграція ВПО та їх вплив, на рівні з жителями ТГГ, на прийняття ОМС рішень

Деталізація процедури звітування голів ТГГ та депутатів місцевих рад

Обов'язковість затвердження статутів ТГ

Змістовне наповнення статуту			
1	Загальні характеристики, особливості та символики територіальної громади	6	Засади розвитку територіальної громади
2	Особливості організації роботи ОМС	7	Засади відкритості і прозорості діяльності ОМС
3	Засади відносин ОМС з заінтересованими органами в територіальній громаді	8	Вимоги до подання електронних петицій до ОМС
4	Форми та порядок участі жителів у вирішенні питань громади	9	Порядок звітування перед жителями голів територіальних громад, депутатів та старост
5	Форми та порядок здійснення громадського контролю за діяльністю ОМС	10	Інші питання місцевого значення

Житель територіальної громади. Права ВПО

Житель - громадянин України, який задекларував або зареєстрував місце проживання на території територіальної громади або фактичне місце проживання/ перебування якого підтверджується довідкою про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи, крім військовослужбовця строкової служби, фізичної особи, яка за вироком суду перебуває у місці позбавлення волі.

Деталізація порядку проведення загальних зборів, громадських слухань, громадського оцінювання, внесення місцевої ініціативи

Місцева рада **в статуті територіальної громади чи окремим рішенням** визначає порядок проведення загальних зборів, громадських слухань, громадського оцінювання, внесення місцевих ініціатив

У порядках визначається:

1. Перелік ініціаторів та учасників (жителі, рада, голова, виконавчі органи рад, постійні депутатські комісії органи самоорганізації населення, старости, громадські об'єднання);
2. Деталізація процедури ініціювання, проведення, а також розгляду ОМС пропозицій;
3. Механізм надання допомоги ОМС в організаційному забезпеченні зазначених заході

Форми участі територіальної громади у вирішенні питань місцевого значення

- ✓ Місцевий референдум
- ✓ Загальні збори (конференції) жителів
- ✓ Місцева ініціатива
- ✓ Громадські слухання
- ✓ Участь жителів у плануванні та розподілі коштів місцевого бюджету
- ✓ Публічні консультації
- ✓ Громадське оцінювання діяльності ОМС
- ✓ Консультативно-дорадчий орган при ОМС
- ✓ Інші форми участі, що не суперечать законодавству

Участь молоді у місцевому самоврядуванні

Жителі, яким виповнилося 14 років, мають право ініціювати та брати участь у таких формах участі:

Місцева
ініціатива

Громадські
слухання

Публічні
консультації

Консультативно-
дорадчі
органи

Інші форми
участі,
що не суперечать
закону

Органи та посадові особи місцевого самоврядування визначають форми та порядок залучення молоді до вирішення питань місцевого значення.

Деталізація процедури звітування голів ТГ та депутатів місцевих рад

ОМС в статуті територіальної громади чи в окремому рішенні визначають процедуру звітування голів та депутатів місцевих рад

Звітують про свою роботу перед жителями

Звітують на відкритій зустрічі, де жителі можуть задати питання чи висловити пропозиції

Письмовий звіт оприлюднюється на офіційному веб-сайті ради не пізніше ніж за сім календарних днів до проведення відкритої зустрічі

Інші новели Закону

Жителі можуть брати участь у **публічних консультаціях, організованих ОМС**, порядок проведення яких визначається законом

Жителі можуть брати участь у **плануванні та розподілі коштів місцевого бюджету** шляхом подання пропозицій, форми та порядок внесення яких визначається ОМС

Жителі можуть брати участь у роботі **консультативно-дорадчих органів при ОМС**, завдання, склад та організація роботи яких регулюється відповідним рішенням ОМС

Інші новели Закону

Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування, крім положень, що стосуються обов'язковості затвердження статуту територіальної громади

Втрачає чинність Постанова ВРУ «Про затвердження Положення про загальні збори громадян за місцем проживання в Україні» від 17 грудня 1993 року № 3748-XII

До 1 січня 2027 року ОМС мають привести у відповідність до Закону чинний статут ТГ або затвердити новий. До цього моменту діють раніше затвержені в громаді порядки громадської участі

Положення щодо звітування голів громад не застосовується на період дії воєнного стану в Україні, на територіях, на яких ведуться бойові дії

Корисні посилання

<https://rm.coe.int/best-practices-civil-participation-pdf/168097ed3e>

<https://decentralization.ua/uploads/library/file/391/Recommend.pdf>

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ !

